

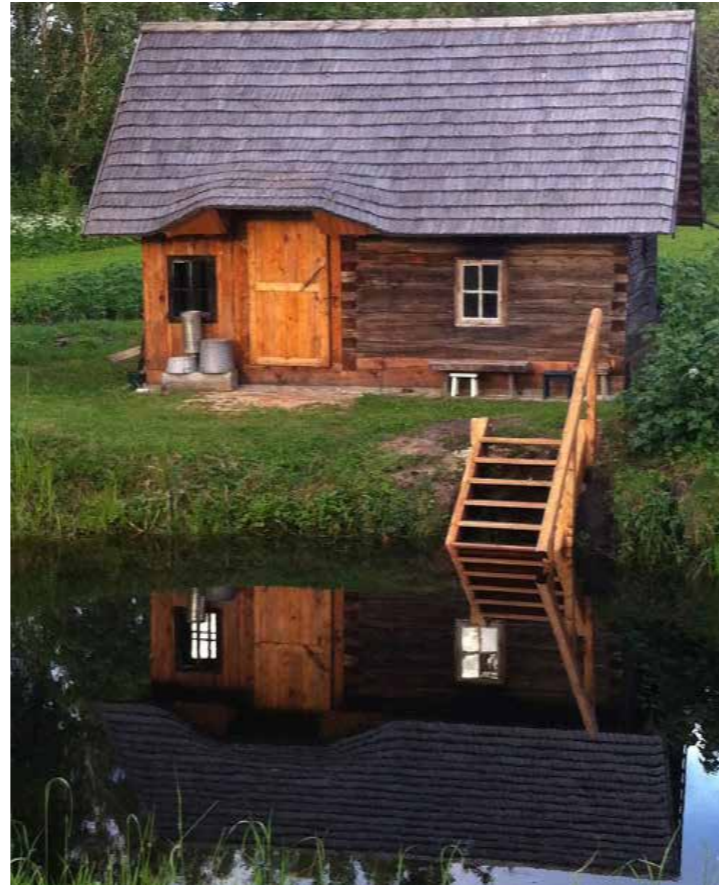
Suitsusauna infokogumik kolme alamliigi näitel

Foto: Toomas Kalve

Traditsiooniline suitsusaun....

...on ainuke ehitus ja üks väheseid traditsioone, mis aastasadade jooksul on jäänud muutumatuks. See saun sobib hästi neile, kelle jaoks on olulised ka saunakütmise ja saunaskäimise muistne kombestik.

...ja selle suitsusauna küttekehad

Vene kerisega nn. puhas suitsusaun...

...võimaldab nautida suitsusaunale omast mõnusat leili, aga saun ise jääb seest suitsust puutumatuks. Suits liigub sauna kütmisel läbi kerisekivide korstna kaudu välja. Leili visatakse saunaahju küljel oleva luugi kaudu. Saunaahju kütmine võtab sama kaua aega, kui traditsioonilise suitsusauna puhul.

Kaasaegsed e. moderniseeritud suitsusaunad

Tegemist on uudse lahendusega, nn.puhas suitsusaun linnatingimustesse. Suits juhitakse kütmise ajal majast välja läbi korstna ja peale kütmist eemaldatakse kerise kohal kuhu seinad ning tulemuseks on kõik suitsusauna head omadused.

Suitsusauna vundament ja lagi

Suitsusaun ei vaja väga kapitaalset vundamenti. Piisab u 1,5 m sügavusest sauna alusest kruusaga täidetud august, mille peale tehakse maakivi sokkel. Selline lahendus võimaldab ka saunaveel pinnasesse imbuda.

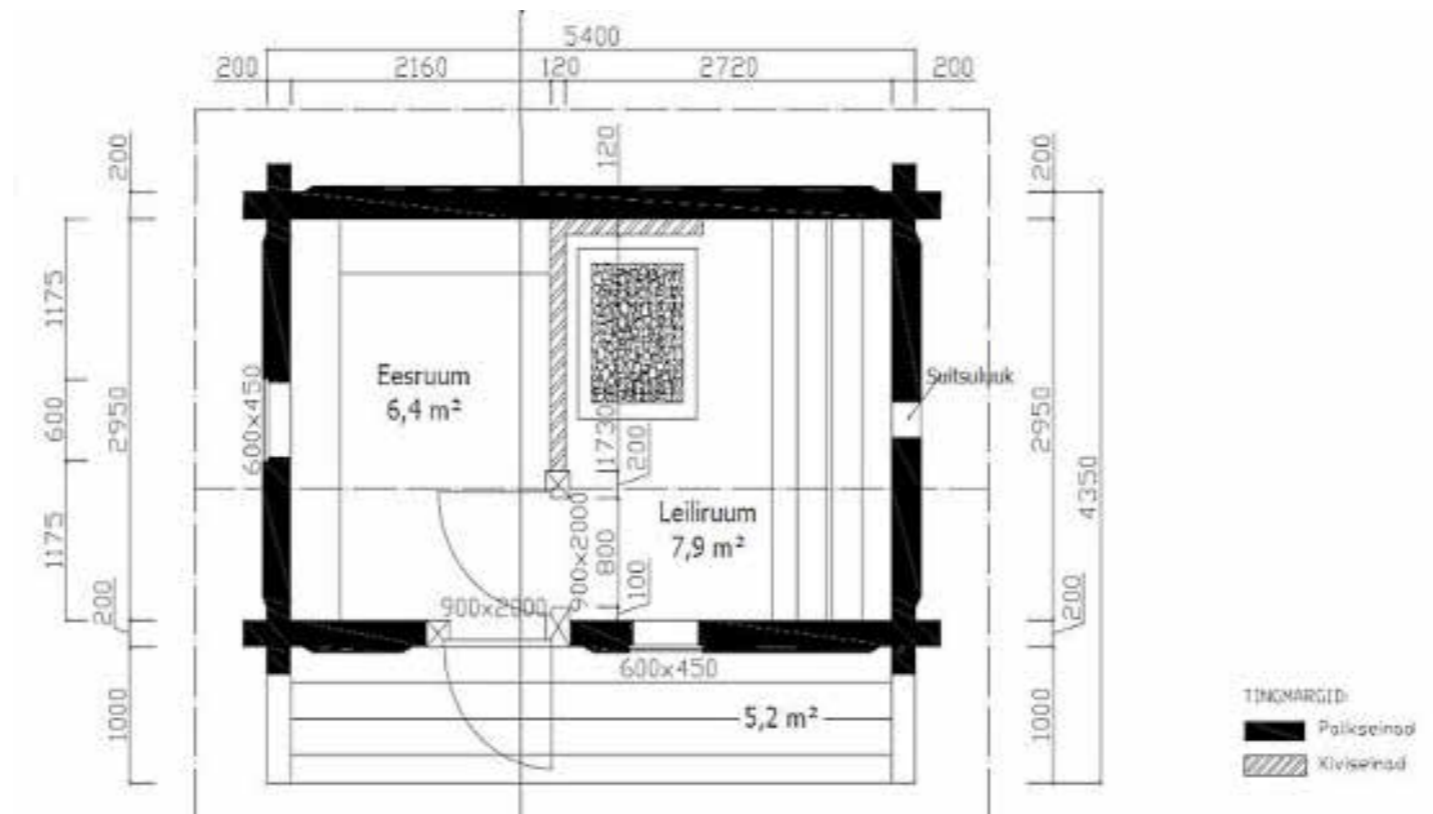
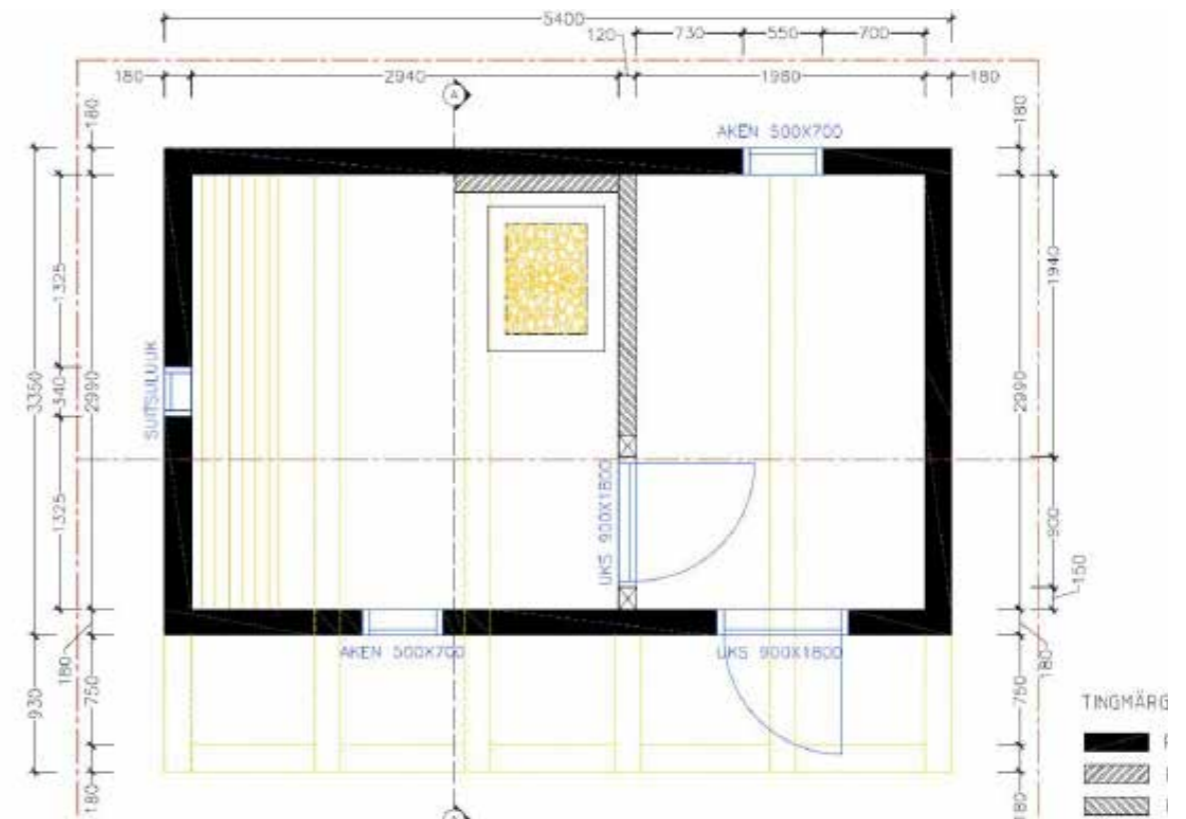
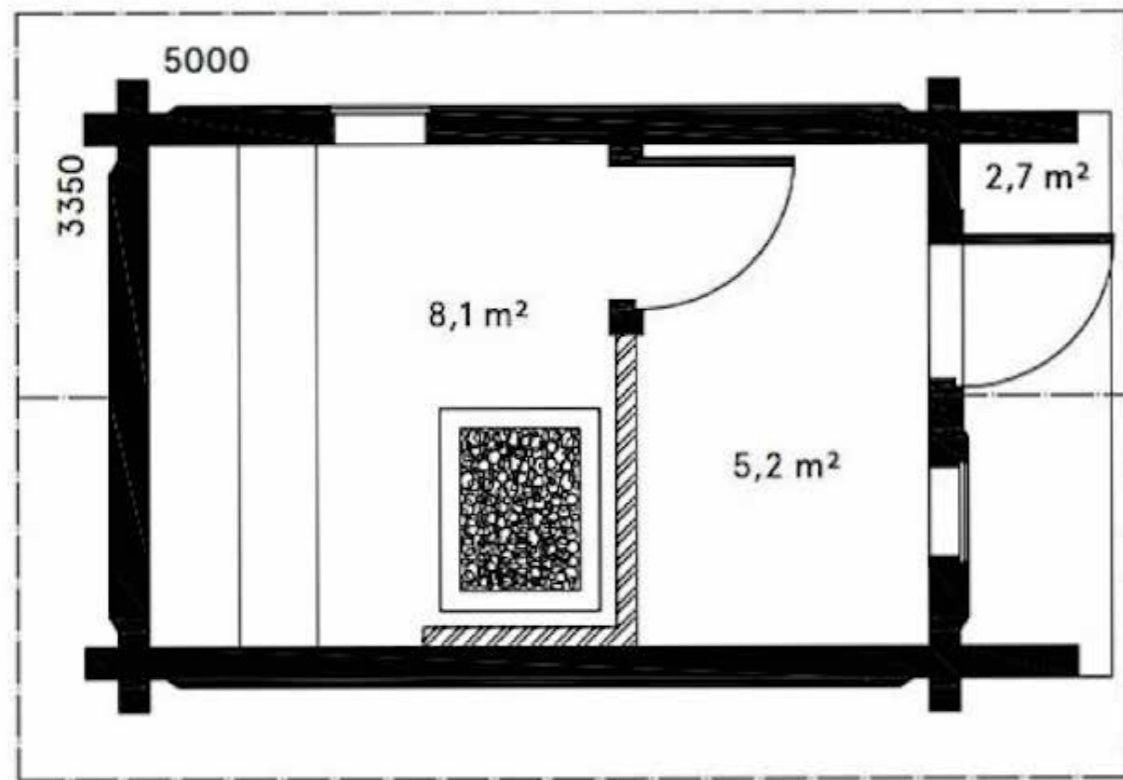
Oluline on, et sokli lavaruumi poolses osas oleksid tuulutusaugud, mis võimaldavad põrandatel peale sauna kasutamist ära kuivada.

Suitsusauna lae soojustamiseks ja tulekindluse tagamiseks kasutakse puidulaastude ja savi segu.

Suitsusauna põhiplaanide näiteid

Suitsusauna kütmise õpetus

- * Suitsusauna kütmisel eelistatakse lepalgusid, mis tahmavad kõige vähem kerist. Samas mitmete suitsusauna omanike väitel annab mõnusaima sauna segalehtpuuga (lepp, kask haab, paju, õunapuu) kütmine. Kasehalgude puhul tuleb arvestada sellega, et kasetoht tahmab palju – võimalus on toht enne kütmist eemaldada või kasutada kaske vaheldumisi teiste puudega. Ka okaspuudega võib kütta, ehkki need tahmavad lehtpuudest rohkem ning kuusega kütmise puhul on sädemete tõttu oht saun põlema panna.
- * Kütmise ajal lastakse suits välja saunaruumi akna või suitsuluugi ehk nn.pajaaugu kaudu, olenevalt tuule suunast. Oluline on jälgida, et tuul väga sisse ei puhuks, millega kaasneb oht, et tulest lendub üles ohtlikke sädemeid.
- * Kütmiseks kuluv aeg on iga sauna puhul erinev (olenevalt sauna ehitusest ja kütmiseks kasutatavast puust) – esimesed kütiskorrad toovad sellesse selgust. Olenevalt kerise suurusel, on keskmine reaalne kütmiseks kuluv aeg 2,5- 3,5 tundi (eriti massiivsete keriste puhul kauemgi).
- * Kütmissprotsess peaks olema pidev, st et põlenud ahjutäiele lisatakse kohe järgmine ahjutäis, samas tuleks vaadata, et ei jääks süte sisse vinduvaid tukke. Peale viimase ahjutäie põlemist tuleb söed korralikult ja rahulikult (sädemed!!!!) läbi segada. Edasi on 2 võimalust: kas võtta söed välja ja jätta saun tuulduma või jätta söed sisse ja lasta saunal tuulduda.
- * Sauna tuuldumisaeg nagu ka kütmissaeg on igal saunal erinevad. Tuuldumisaeg võiks olla pool kütmisele kuluvast ajast.
- * Esimesed kütiskorrad võiks olla 2- 2,5 tundi, kui saunaskäies tundub, et on „karmu“, siis võib kütmiss perioodi natuke pikendada. Samas ei saa kütmise venitamisega lõpmatuseni minna- saun põleb maha – kui karmu on jätkuvalt, siis tuleb otsida põhjust mujalt (nt. lasta tuulduda rohkem). Tihtipeale jääbki natuke karmu õhku ning põhjus sellele on ebaselge.
- * Esimeste kütiskordade jooksul peaks kütja viibima kogu aeg sauna juures, et vaadata ja õppida tundma kerise hingeelu (kas tuli saab piisavalt hapnikku ega leek kerisest välja ei käi jne).

Suitsusauna kütmisel tuleb jälgida et:

- * leek kerisest läbi ei käiks (hõre keris!!!)
- * vaik kerisele ei tilguks
- * ahju segades ei tekitataks hulgaliselt sädemeid
- * kerist üle ei köetaks- kui on selgeks saanud kütmiseks vajalik aeg, siis selle pikendamine ei anna erilist efekti (alguses on lihtsalt käre damleil)

* SUITSUSAUNA KÜTMISE PÕHISALADUSTE SELGEKSSAAMINE ON ÜKS KATSETAMISTE JA PROOVIMISTE JADA

* VAJA ON RAHULIKKU JA KINDLAT MEELT, ÕPPIMAKS TUNDMA OMA SUITSUSAUNA

* SUITSUSAUNAL PEAKS OLEMA ÜKS KÜTJA, KES TUNNEB JA TUNNETAB SEDA VÄÄRTUSLIKKU EHITIST